

**KGORO YA THUTO YA GAUTENG
DITLHAHLOBO TŠA MAREMATLOU**

**SEPEDI LELEME LA GAE
MAEMO A A PHAGAMEGO
(Lephephe la Pele)**

**KAROLO YA A
TEKATLHAOLOGANYO**

POTŠIŠO 1

- 1.1 Ke gore ge ba swarwa, morago ga go išwa ka kgolegong, ba fiwa diyamaleng. (1)
- 1.2 Ke ka lebaka la gore dikoloi tšeo di ba fihliša ka pela bjalo ka difofane. (1)
- 1.3 1.3.1 Leho leo le tšwago pitšeng > Motho yo a tlogago a tseba seo a boelago ka sona. (2)
- 1.3.2 Tlabatlabiša mašole dibete > Go tena mašole / go seleka mašole / go šišimiša (2)
- 1.3.3 Nola moko > Go fetša maatla / Go nyamiša / go lapiša moya (2)
- 1.3.4 O ka kgaoga pelo > O ka kwa bohloko moyeng le go fetišiša / O ka šokišega (2)
- 1.4 Kodumela moepathutse ga go lehumo leo le tšwago kgauswi. (2)
- 1.5 Kola bjalo ka ntihwa e etšwa moleteng. Ba ile ba mo swara nakonyana morago ga gore a tshele legora / go mo swara a sa iketlile. (2)
- 1.6 Tlala e ntšhitše noga moleteng. Rosemary o re o tlošitšwe ke tlala lefaseng la gabo la Zimbabwe. (2)
- 1.7 1.7.1 Profenseng ya Limpopo > Ba latofatšwa ka gore ba tliša bohodu, bokebekwa le go thubelwa ka dintlong. (3)
- 1.7.2 Nageng ya Afrika-Borwa > Go lobja tšhelete ye ntši ka go thwalwa ga mašole a go hlapetša magora le go fepa baswarwa le go lokiša magora. (3)
- 1.8 Maafrika-Borwa a latofatša batšwantle ka la gore ba ba tšeela mešomo, ba tliša bokebekwa le malwetši. [Tatofatšo ya maleba e tla amogelwa] (3)
- 1.9 Mahlong a motho ga se a mpša, ge motho o mo thwetše le kwane ka moputso, mo fe wona le ge e le gore ga o sa hloka thušo ya gagwe. [Keletšo ya maleba ye e ka fiwago e tla amogelwa.] (1)
- 1.10 Ba ka lewa ke dikwena, kudu ge noka ya Limpopo e tletše, ba ka kgangwa ke meetse ge ba leka go rutha, ba ka tšhungwa ke legora la mohlagase, ba ka felelwa ke maatla ba hwa tseleng ka ge ba sepela dikilomitara tše ditelele. (4)

[30]

POTŠIŠO 2

Kabo ya meputso e tla ba ka tsela ye:

- A> Motho wa boraro = 1
- B> Dintlha tša maleba di tšweleditšwe ka gare ga temana. = 6
- Pepetla ya nnete e kgoramela makenete
 - Sekgoba magareng a mangwalo le nomoro ke se segolwane.
 - Sebopego sa R5.00 ya bofora ke mphaphathi ebile se nthetelego.
 - Tebelelego ya seswantšho ga e bonagale gabotse.
 - Mantšu a UNITAS ga a bonale gabotse
 - Papetla ya bofora e llela godimo go na le ya nnete.
- C> Boitlhamelo bja mafoko e be bja molekwa = 3

[10]

POTŠIŠO 3

- 3.1 3.1.1 Ruri! Go kgotsa ge go ka se dumelwe / lebogwe ga tiragalo ye (2)
- 3.1.2 Jo! Jo! Jo! Go kgotsa bontši bja bagolegwa. / Go tšhošwa ke bontši bja bagolegwa (2)
- 3.1.3 Aowi! Go laetša kwelobohloko (2)
- 3.2 3.2.1 Mothofatšo – Ntloleswiswi ya motse wo tšatši le lengwe e tla bolela selo sa yona / Motse wa thoma go goga batho (1)
- 3.2.2 Tshwantšhanyo – motse wo, bjalo ka mafelo a tša boeti, (1)
- 3.2.3 Pheteletšo – batšweletši ba motse ba go thiba letšatši. (1)
- 3.3 3.3.1 Ba lekile ka mo ba ka kgonago. (1)
- 3.3.2 Gose thušwe / ntšhiwa bothateng bjo se lego ka go bjona. / Go se khutšišwe mathata (1)
- 3.3.3 Ba swerwe ba išwa kgolegong. (1)
- 3.4 3.4.1 Kgwetšana – O šomile kgwetšana di sekae fela a tlogela. (2)
- 3.4.2 metsana – Metsana ya rena e a itlhakela, ga go na meetse le mabone. (2)
- 3.4.3 molawana – Ga go molao wo o tla tšewago o le molawana ka moka e a lekana (moselana wa – nyana o tla amogelwa) (2)

(Mafoko a maleba a tla amogelwa)

- 3.5 3.5.1 Ke bona mešomo ye mebotse mo pele ga ka. (1)
- 3.5.2 Bogolo bja naga ye bo tla elwa pele e ka rekišwa. / Go elwa hloko. (1)

(Mafoko a go tšweletša ditlhaloso tša mantšu go swana le a, a tla amogelwa)

[20]

POTŠIŠO 4

- 4.1 4.1.1 Nna ke nyaka mošomo wo o tlogo ntefa (Pego) (1)
 4.1.2 Anke re swareng mothladi wa lesolo la AEBOYE (Kgopelo) (1)
 4.1.3 – Gore naga ya geno o ka e direla eng? (Kgonagalo)
 – Wena o ka e direla eng? (1)
 4.1.4 Ithaope lehono (taelo) / Tlogela go balabala (1)
 4.1.5 Gore wena o ka e direla eng? (gore) (1)
 4.1.6 Go ithaopa go loketše setšhaba. / (modirišo go)
 Go hlola mošomo (1)
- 4.2 4.2.1 Nna ga ke nyake mošomo wo o tlogo ntefa. (1)
 4.2.2 A re se swareng mothladi wa lesolo la AEBOYE. (1)
 4.2.3 – Gore naga ya geno o ka e direla eng? (Kgonagalo)
 – Wena o ka se e direla eng? (1)
 4.2.4 Se ithaope lehono! / Se tlogele go balabala (1)
 4.2.5 Gore wena o ka se e direle eng? (1)
 4.2.6 Go se ithaope go loketše setšhaba. (1)
- 4.3 4.3.1 Botšiše / Ipotšiše (1)
 4.3.2 Direla / loketše (1)
 4.3.3 Ithaope (1)
- 4.4 4.4.1 Ge o fihla mafelelong a mmila o botšitše tsela ya nnete. (1)
 4.4.2 Go direla ngwaneno tše dibotse ga se go lahla. (1)
 4.4.3 Bafsa ba swanelwa ke go ithaopa go kaonafatša maphelo a setšhaba. (1)
- 4.5 4.5.1 Naa. > Naa sekolo sa geno se tlo agwa kae?
 Goba
 4.5.2 Eng > O rekile eng lehono? 1x2=(2)
 [20]
 (Mafoko a maleba a tla amogelwa)

POTŠIŠO 5

- 5.1 Bašemane bao ba ralokago kgwele ya maoto ba apere diaparo tše di hubedu di re **perr / hubee**. Yo mongwe o ile go swara mmapalamoragokayena ka borokgo bja kgeiga bja re **tlerr**. Ba bangwe ba mo tšeela kgwele ba mo re **phamo**. Yena a robega leoto la re **pšhotlo**. Pele ambulantshe e fihla ba ile ba tlema leoto ka lešela la re **swine**. 1x5=(5)
- 5.2 5.2.1 Rutwa
 5.2.2 Fefolwa
 5.2.3 Letšwa
 5.2.4 Rengwa
 5.2.5 Romilwe 1x5=(5)

- 5.3 5.3.1 Morutiši
5.3.2 Morago ga nako
5.3.3 Befelwa
5.3.4 Hlwekiša
5.3.5 Malao 1x5=(5)
- 5.4 5.4.1 Mo Mphahlele a agilego / motse / lapa
5.4.2 Mo nageng yeo e bitšwago ka leina la Mphahlele / lefelo / motse wo a agilego
5.4.3 O a bitšwa gore o tle ka bjako
5.4.4 Kgonagalo ya gore kapa ye e tla kgona go rulela
5.4.5 Mo Mathibela a lego gona. 1x5=(5)

PALOMOKA YA KAROLO YA C: [60]

PALOMOKA: 100